Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Средняя общеобразовательная школа с. Донгарон» муниципального образования – Пригородный район Республики Северная Осетия - Алания

«Рассмотрено»	«Согласовано»	«Утверждаю»
Руководитель МО	Заместитель директора по УВР МБОУ СОШ с. Донгарон	Директор МБОУ СОШ с. Донгарон
___________ Хурбулова З.И	___________ Саухалова В.Р..	___________ Хетагуров Э.А.
Протокол № 1	«30» 08 2017 г.	Приказ № 60
от «28» 08 2017г.		от «__» ____ 2017г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по родной литературе

для 9 класса

на 2017 – 2018 учебный год

с. Донгарон

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по учебному курсу «Родная литература»

9 класс

Базовый уровень

(68час)

ÆМБАРЫНГÆНÆН ФЫСТÆГ

9-æм къласы мадæлон литературæйы Кусæн программæ цæттæгонд æрцыд Федералон паддзахадон ахуырадон стандарты домæнтæм гæсгæ. Программæ арæзт у Мадæлон æвзаг æмæ литературæйы программæты бындурыл (сфидар сæ кодта Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Иумæйаг æмæ профессионалон ахуырады министрад, Дзæуджыхъæу, 2005).

Программæйы нысан:

- ✓ Мадæлон литературæ ахуыр кæныны нысантæ æмæ фæстиуджытæ фæхуыздæр кæнын;
- ✓ ног ахуырадон стандартмæ гæсгæ астæуккаг скъолайы мадæлон литературæ ахуыр кæныны технологитæ ивд кæй цæуынц, уый хынцгæйæ мадæлон литературæйы уроктæм ивддзинæдтæ бахæссын;
- ✓ астæуккаг скъолайы мадæлон литературæйы ахуыр кæныны ахадындзинад фæбæрзонддæр кæнын.

Программæйы мидис:

Астæуккаг скъолайы ахуырдзауты зонгæ кæнынц мадæлон литературæйы нормæтимæ, ахуыр сæ кæнынц хи ныхас литературон æвзагмæ гæсгæ аразыныл. Ацы уавæрмæ гæсгæ мадæлон литературæйы ахуыртæ дæр арæзт сты мадæлон литературон æвзаджы тыххæй скъоладзаутæн зонындзинæдтæ раттынмæ.

Фæлæ уыимæ, ахуырдзауты зонгæ кæнынц мадæлон литературæйы равзæрдимæ, æвзаджы иуæгтимæ.

Программæ ахуырдзауты зонгæ кæны литературæйы ахæм æмбарынæдтимæ:
Астæккаг кълæсты æрмæг лæвæрд цæуы куыдфæстæмæ вазыгджындæр кæнгæйæ.Æвзæрст æрцыдис,ахъаззаг идеон, аивадон æмæ хъомыладон ахадындзинад кæмæн ис,ахæм уацмыстæ.Сæ зынгæ хай фæлвæрд у практикæйæ-уыдон сты мадæлон классиктæ:Иуане Къоста,Секъа, Арсен, Елбыздыхъо, Къубалты Алыксандр æмæ æндæрты уацмыстæ.Ацы программæйы ис æндæр адæмты дзырдаивады уацмыстæй дæр.Уыдон мадæлон скъоладзауты зонгæ кæнынц æппæтдунеон аивадон хæзнатимæ,æмхиц сæ кæнынц литературæ кæсынмæ.Æрмæг æмтгæй ахъаз уыдзæн ахуырдзауты дунеуынынад уæрæх кæнынæн: базондзысты адæмы цард æмæ историон цаутæ,адæмы æгъдæуттæ æмæ традицитæ,кад æмæ намысы хъуыддæгтæ.Программæйы бæрæггонд цæуыц,скъоладзаутæ найзусть цы текcттæ хъуамæ зоной,уыдон.

Кусæн программæмæ хаст ивддзинæдтæ

Мадæлон æвзаг æмæ литературæйы ахуырадон программæты (Дзæуджыхъæу, «Ир», 2005 аз) 9-æм къласы мадæлон литературæ ахуыр кæнынæн лæвæрд цæуы 68 сахаты. Ахуыры азы 34 къуырийы кæй ис, уымæ гæсгæ сахæтты нымæц дæр уайы 68. Афтæмæй, 9-æм къласы мадæлон литературæйы сахæттæ æцæгæйдæр сты 68.

Нæ Кусæн программæйы дæр лæвæрд цæуы ацы сахæтты нымæц.

9-æм къласы Кусæн программæйы нысантæ æмæ хæстæ баххæст кæнынæн ахуырты рæстæг пайдагонд цæудзæн ахæм ахуырадон фæрæзтæй

Ахуыргæнæн чиныг: «Мадæлон литературæ» Хрестомати 9кълас.Автор:Дзасохты Ф., Дзæуджыхъæу, «Ир», 2009.
«Мадæлон литература» ахуырганан чиныг.Джусойты Н.Дзауджыхъау, Ир,2014.

Методикон æрмæг ахуыргæнæгæн:
1 Уалыты Татьяна «Уæлæмхасæн æрмæг». Дзæуджыхъæу 2010.
Уалыты Татьянæ: «Цалдæр ныстуаны æрыгон ахуыргæнæгæн».

Кусæн программæ арæзт у 68 къуыри 2 сахаты

Ахуырты (урокты) хуызтæ:

Ног æрмæг амоныны урок, рацыд æрмæг (зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæ) бафидар кæныны урок, комбинарон урок, урок-беседæ, фæлхат кæныны урок, урок-лекци, урок-хъазт, урок-иртасæн, урок-практикум,урок-семинар;урок-беседæ;урок-коференци; ныхасы рæзтыл кусыны урок.

Ахуырты пайда кæнæн ис ахæм методтæй æмæ мадзæлттæй:

- рацыд æрмæджы фæдыл беседæ;
- индивидуалон бафарст;
- фронталон бафарст;
- индивидуалон куысты хуызтæ;
- кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын;
- хи куысты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын (дзырдуатæ, бæрæгуатæй пайда кæнгæйæ);

-алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, лексикон, дзырдарæзтон, морфемикон, морфологион, синтаксисон);

- грамматикон хъæзтытæ, цæсгæмттæм гæсгæ хъæстыт;

- презентаци (компьютерон дæр) цæттæ кæнынıл куыст;

- текстимæ куыст: тексты анализ, текст рацаразынıл куыст æмæ а.д.;

- алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;

- искæй ныхасмæ хъус дарын, искæй ныхасы анализ (ахуыргæнæджы хæсмæ гæсгæ);

- изложенитæ (æвзаргæ, бæлвырд æмæ æлвæст) алыхуызон текстты бындурыл;

- сочиненитæ фыссын;

Ахуырдзауты архæйдтытæ урочы:

- хи æмæ искæй ныхасы анализ, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнынıл куыст;

- тексты анализ;

- фысгæ æмæ дзургæ ныхасы анализ: йæ хъæндзинæдтæ сбæрæг кæнын, хъæугæ информаци ма йæм бафтауын, текст фæхъæздыгдæр кæнын æмæ а.д.;

- текстæн пълан аразынıл куыст;

- пъланмæ гæсгæ текст хи ныхæстæй радзурын;

- текст кæронмæ ахæццæ кæнын;

- тексты рæдыдтытæ сраст кæнын;

- ног текст аразынıл куыст;

- диалогон ныхасы архайын;

- аудировани (текстмæ хъусын, алыхуызон текстты информаци иртасын, тексты хъуыды раст æмбарын, хъуыдытæ кæрæдзиуыл логикон æгъдауæй бæттын зонын;

- темæмæ гæсгæ æнцойгæнæн схемæтæ æмæ таблицæтæ цæттæ кæнын;

- хибарæй (кæнæ къорды кусгæйæ) хæслæвæрдтæ бацæттæ кæнын;

- ахуырадон-наукон текстимæ кусын, уæлæмхасæн литературæйæ хъæугæ æрмæг æвзарын, газетты æмæ журналты æрмæгимæ кусын, компьютерон дисктимæ кусын, интернеты æрмæгимæ кусын;

- дзырдуæттимæ кусын, хи дзырдуат саразынıл куыст;

- компьютерон презентацитæ цæттæ кæнынıл куыст;

- «портфолио» цæттæ кæнынıл куыст.

9-æм къласы ахуырдзауты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæ бæрæггæнæн куыстытæ:

- тестытæ;
- тексты иумæйаг æвзæрст;
- бæлвырд æмæ æлвæст изложенитæ;
- лæвæрд темæйыл таурæгъон сочинени фыссын;
- проблемон фарстæн дзуапп рдæттын;
- нывмæ гæсгæ сочинени;
- цардæй ист цауы тыххæй дзурын,
- предметы æрфыст цæттæ кæнын;
- литературон темæйыл дзургæ/фысгæ дзуапп цæттæ кæнын.

Рацыд æрмæгæй зонындзинæдтæ сбæрæг кæнын куысты хуыз:

- тест;
- сочинени

ДОМÆНТÆ

9-æм къласы ахуырдзауты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм мадæлон литературæйæ

Ахуырдзаутæ хъуамæ зоной:

- 9-æм къласы цы æмбарынæдтимæ базонгæ сты, уыдоны раиртæстытæ; ныхасы æмбарынæдтæ, æгъдæуттæ; лæвæрд фарстæн дзуапп дæттын, дзуапп дæнцæгтæй фидар кæнын.

Фарæстæмкъласонтæ ахуыры азы кæронмæ хъуамæ зоной æмæ арæхсой:

- дзырды нысаниуæг бацамонын, ныхасы мидæг дзы раст пайда кæнын; мадæлон æвзаджы орфографион æмæ æмбарынгæнæн дзырдуæттæй пайда кæнын;
- литературон æвзаджы нормæтæм хъус дарын.

Ныхасы рæзтыл куыстытæй. Тексты темæ, сæйраг хъуыды æмæ стиль сбæрæг кæнын. Таурæгъон тексты мидис текстмæ хæстæг кæнæ æлвæстæй радзурын. Лæвæрд текстæн кæнæ хи арæзт текстæн пълан бацæттæ кæнын. Лæвæрд темæмæ гæсгæ таурæгъон сочинени фыссын, хи цардæй ист цау радзурын; бацæттæ кæнын предметы æрфыст, цæрæгойы æрфыст йæ миниуджытæм гæсгæ, нывы æрфыст.

Хи тексты хъæндзинæдтæ ссарын, сраст ын кæнын йæ ныхасы рæдыдтытæ (цы æрмæг рацыдысты, уымæ гæсгæ).

Æвзаджы мадзæлттæй дзургæ æмæ фысгæ ныхасы раст пайда кæнын.

Дзырдуæттæй пайда кæнын.

Хи зонындзинæдтæй пайда кæнын
- сочинени фысгæйæ;
- диалог æмæ монолог аразгæйæ;
- контролон куыстытæ æххæст кæнгæйæ.

Скъоладзаутæ хъуамæ зоной æмæ арæхсой:

Ныхас кæнынимæ баст архæйдтытæ:
Хъусын:
тексты хъуыды раст æмбарын,

сæ жанртæм гæсгæ алыхуызон текстты информаци иртасын,

тексты сæйраг хъуыды, йæ аразæг хæйттæ иртасын.

Кæсын:
- раст æмæ аив кæсын;
- тексты ссарын сæйраг æмæ уæлæмхасæн информаци;
- текст хæйттыл адих кæнын, хæйттæм гæсгæ текстæн пълан бацæттæ кæнын;
- бакаст текстмæ гæсгæ лæвæрд фæрстытæн дзуапп дæттын;
- текст кæсгæйæ дзы хъæугæ информаци ссарын;
- тексты æмæ параграфы сæргондмæ базонын, ныхас дзы цæуыл цæудзæн, уый;
- дзырдуаты хъæугæ æрмæг ссарны;
- логикон цавд раст æвæрын, паудзæтæ раст кæнын;
- текст раст хъæлæсы уагæй кæсын.
Дзурын:
- ахуыргæнæджы фарстæн дзуапп дæттын;
- бакаст текст бæлвырдæй кæнæ æлвæстæй раргом кæнын, тексты хуыз бахъахъхъæнгæйæ;
- дзургæ ныхас раст аразын, хъуыды раст æргом кæнын;
- æвзаджы мадзæлттæй æмæ интонацийæ раст пайда кæнгæйæ хи хъуыдытæ раст æргом кæнын.

ТЕМАТИКОН ПЪЛАН МАДÆЛОН ЛИТЕРАТУРÆЙÆ 9-ÆМ КЪЛАСÆН.

Программæмæ гæсгæ – 70 сах.

Уацмыстæ ахуыр кæнынæн – 61 сах.

Ныхасы рæзтæн – 8 сах.

Фæлхат кæнынæн – 1 сах.

НЫХАСЫ РÆЗТ

ДЗУРГÆ НЫХАСЫ РÆЗТ

Литературон уацмыстæ аив кæсын. Аивадон уацмысы мидис фæрстытæм гæсгæ дзурын. Арæхсын уацмыс анализ кæнынмæ, йæ идеон-аивадон хицæндзинæдтимæ йын иртасынмæ,хъайтартæм æмæ уацмысмæ хи цæстæнгас æвдисынмæ.

ФЫСГÆ НЫХАСЫ РÆЗТ.

Программон уацмыстæм гæсгæ сочинени ныффыссын. Литературон-критикон уацтæм пълан æмæ тезистæ аразын. Литературон темæйыл доклад кæнæ реферат аразын. Фæсурокты бакаст чиныгыл, кинонывыл, телеравдыстыл рецензи фыссын. Сочинени хибар темæйæ фыссын.

Сæргонд (хай)	Сахæттæ	Урокт Уроктæ	Урочы темæ.	Лит-йы теори	Ныхасы рæзт	Фæлхат	Хибарæй каст	Нымæц (къæлиндарон пълан)
Разныхас	1	1	Литературæ – адæмы царды ныв æфтыд истори.			Мадæлон адæмы историйæ (этногенез)	В.Миллер. «Осетинские этюды»	
Мадæлон адæмы рагон истори.			Мадæлон адæмы рагисторийы цаутæ æмæ этногенез (скифтæ, сæрмæттæ, алантæ).		Дзургæ сочинени нæ адæмы историйæ	Нарты кадджытæ.	Кадæг æмæ зарæг «Задалески Нана».	
			Мадæлон фыссынад рагон цыртдзæвæнтæ.		Реферат.			
			Фыццаг мадæлон лит-он уацмыс: «Мах уыдыстæм фараст æфсымæры».			Ос-Бæгъатыры кадджытæ.		
			Фыццаг мадæлон скъолатæ. Фыццаг мадæлон чиныг.					
XVIII æнусы рухстауæн ахадындзинад Ирыстоны.			Фыццаг мадæлон рухстауджытæ. Колыты Аксойы цард æмæ сфæлдыстад.			Аксойы æмдзæвгæтæ.	А.Шифнер «Осетинские тексты» В.Миллер. «Осет. этюды».	
Колыты Аксо –фыццаг мадæлон рухстауæг	1	1						
Æгъуызаты Иуане.	2	1	Æгъуызаты Иуанейы культурон-æхсæнадон куыст.					

		1	«Алгъуызы кадæг»-ы патриотизм æмæ гуманизм.				«Слово о полку Игореве».	
Мамсыраты Темырболат.	2	1	Мамсыраты Темырболат – фыццаг мадæлон национ поэт «Сагъæстæ».	Лит. теори «стих» Стихарæзты тыххæй æмбарынад (ритм рифмæ, строфа).			Мемуары Мусса Кундухова. («Дарьял», 1994, №1, 1995, №1,2,3).	
		1	«Рынчын æмæ рынчынфæрсæг», «Ме' мгармæ». «Авдæны зард».	Силлабикон стихарæзт.		Къоста. «А-ло-лай». Хостыхъоты З. «Авдæны зард».	Мамсыраты Т. «Мадæлон зарджытæ».	
Ныхасы рæзт. Сочинени.		2	Райгуырæн бæстæ уарзыны мотивтæ Мамсыраты Т. поэзийы.					
Хъаныхъуаты Инал.	4	1	Иналы царды хабæрттæ, йе' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ.					
		2	«Мадæлон хъæуы». Мадæлон адæм цардыуаг æмæ æгъдæуттæ очеркы. Хицæн адæймæгты фæлгонцтæ уацмысы.	Публицистикæ, очерк. Боныг.				
		1	Хъаныхъуаты И. «Хохæгтæ-лигъдæттæ».				Булкъаты М. Теркæй-Туркмæ.	
Хетæгкаты Къоста.	7	1	Къоста – поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс», «Салдат».	Реализм.	Поэты царды нысан.		Поэты уырыссагау фыст æмдз-тæ.	

		1	Хибардзинад æмæ иудзинадмæ сидт æмдз-тæ «Додой» æмæ «Катай»-ы..	Адæмы фидæныл сагъæс.				
		1	Лирикон геройы уды рæсугъддзинад æмдз. «Хæрзбон»-ы.				Къостайы фысджытæ Цæлыккаты А.	
		1	. Цардыуаг æмæ æгъдауы фарстатæ поэмæйы- «.Уæлмæрдты»					
		3	Поэмæ «Фатимæ». Ибрагимы фæлгонц. Фатимæ йæ рæстæджы раззагдæр зондылхæст сылгоймаг.		Поэмæйы тыххæй æмбарынад. Мидис, идейæ.		Къоста. «Особа». «Неурядицы Северного Кавказа».	
Ныхасы рæзт.	2	2	Сочинени: «Фатимæ – сæрибар царды символ».					
Тугъанты Батырбег.	2	1	Фыссæджы царды хабæрттæ. Йæ сфæлдыстады фæндаг.				Тугъанты Б. «Ханиффæ».	
		1	«Æгъдаумæ гæсгæ». Уацмысы идейæ.			Тугисын æмæ йæ антигуманон хъуыды.		
Къубалты Алыксандр	4	2	«Æфхæрдты Хæсанæ» Социалон æфхæрдты ныхмæ тохы мотивтæ. Хæсанæ – социалон мастисæг. Госæма – мадæлон патриархалон сылгоймаг.	Романтизм.	Хæсанæйы фæлгонц.		Мамсыраты Д. «Æфхæрдты Хæсанæ».	
Ныхасы рæзт.	2	2	«Иунæджы фæлгонц кадæг «Æфхæрдты Хæсанæ» -йы.					

Гæдиаты Секъа.	7	1	Йе' сфæлдыстады бастдзинад фольклоримæ.					
		1	«Дыса».		Сылгоймаджы уæззау хъысмæт.			
		1	«Хо æмæ æфсымæр».				«Садуллæ æмæ Манидзæ».	
		1	«Саударæг ус».					
		1	Æмдз-тæ «Æнкъард хъуыды», «Тæхуды», «Къæвда».	Аллегори.	Аив каст. Æмдз-ты аллегорион ахастдзинад.		Секъайы баснятæ.	
		1	«Чермен».		Черменты фæлгонц.			
		1	Секъайы баснятæ «Сырдты емынæ», «Минас».		Хъуыды. Цыппу.			
Гуырдзыбеты Блашка.	4	2	Блашкайы царды хабæрттæ «Абырæг», «Мæгуыр усгур», «Къоста».		Иунæджы фæлгонц.		Къоста. «Чи дæ».	
		2	«Æдули»-йы социалон конфликт. Хангуассæйы хъысмæт.	Сатирæ æмæ юмор драмон уацмысы.	Рольтæм гæсгæ дзурын.			
Мадæлон лит-рæ XX æнусы райдайæны. Мадæлон периодикон мыхуыры фæзынд.								

Гæдиаты Цомахъ.	2	1	Поэты цард æмæ сфæлдыстад. Æмдз. «Тохы хъæр», «Фæдис».				Темырханты С. «Иры истори».	
		1	Дзыллæты ахадындзинад историйы рæзты. Æмдз. «Адæммæ».					
Байаты Гаппо	1	1	Байаты Г. – æхсæнадон æмæ культурон архайæг. «Дзæбидыр æмæ саг». «Мæлдзыг æмæ цъырцъыраг». «Иунæджы кадæг».		Фæндырдзæгъ дæджы хъысмæт.	Æмбисонды традицитæ мадæлон лит-йы. Крыловы баснятæ	Байаты Г «Пушкин хохаг адæмы царды». «Боевая служба осетин».	
Коцойты Арсен.	5	2	Арсены цард æмæ æхсæнадон архайд 1917 азы размæ. «Афтæ дæр вæййы».		Ирæд æмæ йæ фæстиуджытæ.			
		1	«24 боны».		Мæгуыр лæппуйы хъысмæт.			
		1	«Тазырæт».					
		1	Базаргæджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ радзырд «Тохы бон» - ы.					
Цæголты Георги.	2	1 1	Цæголты Г. царды хабæрттæ. «Къостайы ингæны уæлхъус». «Дыгуроны радзырд».				Цæголты Г. «Фæндыр-дзæгъдæг Хъуыдайнат».	
Тлатты Хох.	2	1	Фыссæджы царды хæбæрттæ Уацмыс «Фын».	Утопион уацмысы тыххæй æмбарынад.			Тлатты Х. «Кæмæ æнхъæлмæ каст нæртон рæсугъд».	

		1	«Фын» - фидæны æхсæнадон цардарæзты ныв.					
Брытъиаты Елбыздыхъо.	8	1	Брытъиаты Е. – мадæлон театр æмæ драматургийы бындурæвæрæг.					
		2	Мадæлон сылгоймаджы хъысмæтыл сагъæс – драмæ «Дыууæ хойы» темæ.	Драмæ. Драмон конфликты тыххæй æмбарынад.				
		1	Феодалон мыггагон æгъдæуттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмæйы конфликт.					
		1	Драмæйы идейæтæ. Дыууæ хойы – мадæлон сылгоймаджы ног типтæ.					
		1	Фыдæлты мæлинаг æгъдæутты хъахъхъæнджытæ. Ног зондахаст хæсджытæ. (Хъамболат, Хъылцъыхъо, Пупæ).				Брытъиаты Е. «Худинаджы бæсты мæлæт».	
		1	Фæллойгæнæг адæмы сæрибарыл тох трагеди «Амыран»-ы.	Символ. Уый тыххæй æмбарынад.				
		1	Трагедийы сæйраг архайджытæ. Бесæйы фæлгонц.					
Ныхасы рæзт.	2		Сочинени Брытъиаты Е. сфæлдыстадмæ гæсгæ.					